

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
Економічний факультет
Кафедра менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Кафедра біохімії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з науково-педагогічної роботи
Юлія ПИСЬМЕННА
_____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

для здобувачів освіти

галузь знань	<u>16 «Хімічна та біоінженерія»</u>
спеціальність	<u>162 «Біотехнології та біоінженерія»</u>
освітній ступінь	<u>«Бакалавр»</u>
освітня програма	<u>«Біотехнологія»</u>
вид дисципліни	<u>вибіркова</u>

Форма здобуття освіти	<u>денна</u>
Навчальний рік	<u>2025/2026</u>
Семестр	<u>8</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>3</u>
Мова викладання, навчання та оцінювання	<u>українська</u>
Форма заключного контролю	<u>залік</u>

Викладач: кандидат економічних наук Нетреба І.О.

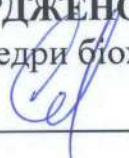
Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ – 2025

Розробник: Нетреба Ірина Олександрівна, кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри біохімії

Олексій САВЧУК

Протокол № 32 від «28» червня 2025 року

**Схвалено науково-методичною комісією
ННЦ «Інститут біології та медицини»
Київського національного університету імені Тараса Шевченка**

Протокол від «24» червня 2025 року № 9

Голова науково-методичної комісії Тетяна ШЕВЧЕНКО

«24» червня 2025 року

1. Мета дисципліни – сформувати у майбутніх фахівців сучасне економічне мислення та систему спеціальних знань у галузі управління діяльністю підприємств, засвоєння студентами основних теоретичних положень та вироблення необхідних практичних навичок, що дозволяють ефективно здійснювати аналітично-управлінську діяльність на підприємстві. Дисципліну сфокусовано на формуванні у студентів здатності ідентифікувати та вирішувати управлінські задачі в організаціях різних типів, застосовуючи широке коло методів й інструментів.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Успішне опанування курсів «Вибрані розділи трудового права і основ підприємницької діяльності».
2. Знання теоретичних основ економічної думки, психології, соціології.
3. Вміння аналізувати наукові джерела та статистичну інформацію, обробити дані й розрахувати основні економічні показники.
3. Володіння елементарними навичками: користування Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Power Point

3. Анотація навчальної дисципліни.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади менеджменту

Менеджмент: наука, практика та мистецтво управління. Управлінські революції. Передумови виникнення науки управління. Сутність законів й закономірностей управління. Поняття та еволюція загальних принципів управління. Зміст загальних і конкретних принципів менеджменту. Система сучасних принципів менеджменту. Основні характеристики, параметри та особливості управлінської діяльності. Види поділу управлінської праці. Загальні і конкретні функції менеджменту.

Змістовий модуль 2. Практичний інструментарій менеджменту

Методи в менеджменті. Зміст і класифікація методів менеджменту. Адміністративні організаційно-розпорядчі, економічні, психологічні методи менеджменту. Методи дослідження в менеджменті. Інформація і комунікаційні процеси в управлінні. Керівництво і влада в менеджменті. Сутність та характеристика лідерства. Теорії лідерства. Прийняття рішень в менеджменті. Основи стратегічного управління і планування. Конфлікти і стреси в на робочому місці та управління ними.

4. Завдання (навчальні цілі): розкриття сутності, змісту і значення менеджменту і маркетингу в діяльності сучасних підприємств; ознайомлення майбутніх фахівців з основами управління організаціями; оволодіння студентами практичними навичками в сфері маркетингової діяльності. Опанування знань спрямоване на формування інтегральної, загальних та фахових компетенцій за освітньо-професійною програмою «Біотехнологія». Набуті в процесі вивчення дисципліни знання, вміння та навички мають вихід на загальні й фахові компетенції та застосовуються при вивченні професійно-орієнтованих дисциплін, виконанні творчих індивідуальних завдань.

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти України (перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 16 «Хімічна та біоінженерія», спеціальність 162 «Біотехнології та біоінженерія») дисципліна спрямована на формування наступних програмних *компетентностей*:

інтегральної:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у біотехнології та біоінженерії, або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів біотехнології та біоінженерії.

загальних:

ЗК01. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК05. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

5. Результати навчання за дисципліною:

6.

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1	Знати			
1.1	знати суть менеджменту, етапи (складові) процесу менеджменту	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей і доповнень, підсумкова контрольна робота	10
1.2	знати соціально-психологічні особливості й аспекти управління в сучасних умовах	лекція, семінарське заняття, самостійна робота		10
1.3	знати форми, методи та інструменти менеджменту; існуючі стилі керівництва, форми влади та концепції лідерства, методичний інструментарій менеджера у різних функціональних сферах	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей і доповнень, підсумкова контрольна робота	15
2	Вміти			
2.1	вміти правильно визначати сутність та зміст процесів управління, керівництва та адміністрування	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей і доповнень, підсумкова контрольна робота	5

2.2	вміти провести аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства з позицій менеджменту, соціальних та психологічних факторів, які визначають ефективність взаємодії його учасників	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей і доповнень, розрахунково-аналітичних завдань, презентації, захист індивідуальних самостійних завдань, підсумкова контрольна робота	20
2.3	вміти діагностувати колектив з метою підбору ефективних методів й інструментів впливу на нього, а також налагодження комунікаційних каналів	лекція, семінарське заняття, самостійна робота	модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей і доповнень, розрахунково-аналітичних завдань, презентації, захист індивідуальних самостійних завдань, підсумкова контрольна робота	10
3	Комунікація			
3.1	Вироблення у студентів практичних навичок роботи в групі, демонструвати вміння взаємодіяти з людьми та впливати на їх поведінку, аргументувати власну точку зору в дискусії на основі етичних міркувань, соціально відповідально;	семінарське заняття, самостійна робота	оцінювання усних відповідей і доповнень, розрахунково-аналітичних завдань, презентації, захист індивідуальних самостійних завдань	10
3.2	Пошук, збір, обробка та презентація емпіричних даних у вигляді дослідження практики менеджменту відомих компаній			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни								
Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2
ПР22. Вміти враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	+	+	+	+	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання студентів:

- поточне оцінювання:

1. Модульна контрольна робота 1 – РН 1.1-1.3 – 10 балів/ 5 балів
2. Модульна контрольна робота 2 – РН 2.1-2.3 – 10 балів/ 5 балів
3. Оцінювання розрахунково-аналітичних завдань, презентації, захист індивідуальних самостійних завдань – РН 2.2; 2.3; 3.1; 3.2 – 40 балів/ 20 балів
4. Оцінювання усних відповідей, доповнень – РН 1.1-3.2 – 20 балів/ 10 балів
5. Підсумкова контрольна робота – РН 1.1-2.3 – 20 балів/ 10 балів

- семестрове оцінювання: у формі заліку

Підсумкова оцінка з освітнього компонента, підсумковою формою контролю за яким встановлено залік, визначається як сума оцінок (балів) за всіма успішно оціненими результатами навчання. Оцінки нижче мінімального порогового рівня до підсумкової оцінки не додаються.

Студент отримує залік («зараховано») лише за умови написання модульних контрольних робіт та підсумкової контрольної роботи на рівні не нижче 50 % від максимально можливої кількості балів, а також представлення розрахунково-аналітичних завдань, презентації, захисту індивідуальних самостійних завдань та усних відповідей і доповнень на семінарських заняттях. Перескладання семестрового контролю з метою покращення позитивної оцінки не допускається.

7.2. Організація оцінювання:

Модульні контрольні роботи 1 і 2 проводяться на лекціях по завершенні лекцій зі змістових модулів 1 і 2 відповідно. Оцінювання решти видів робіт здійснюється впродовж семестру на семінарських заняттях.

7.3. Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Незараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять

ТЕМИ	Кількість навчальних годин		
	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади менеджменту			
Тема 1. Менеджмент як наука, практика, мистецтво управління			
Лекція 1. Менеджмент – наука, практика та мистецтво управління. Історичні етапи розвитку менеджменту.	1		
Семінарське заняття 1. Школи менеджменту та їх характеристика		1	
Самостійна робота. Закони та закономірності в менеджменті. Наукове підґрунтя застосування ситуаційного підходу в менеджменті. Основні підходи до визначення категорій "менеджмент" і "управління". Цілі менеджменту. Особливості використання процесного підходу в менеджменті в сучасних умовах.			10
Тема 2. Організація як об'єкт управління.			
Лекція 2. Організація як відкрита система: характеристика і особливості функціонування.	1		
Семінарське заняття 2. Фактори внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства: сутність, класифікація, взаємозв'язок.		1	
Самостійна робота. Взаємозв'язок зовнішніх факторів прямого і непрямого впливу на діяльність підприємства. Життєвий цикл організації. Характеристика формальних та неформальних груп.			5
Тема 3. Функції менеджменту			
Лекція 3. Планування, як функція менеджменту	2		
Семінарське заняття 3. Загальні і конкретні функції менеджменту, їх специфіка та взаємозв'язок у практичній діяльності підприємства. Сутність та етапи планування на підприємстві		2	
Самостійна робота. Характеристика стратегічного плану і програми. Особливості організації процесу планування в Україні і за кордоном. Бізнес-план як інструмент планування діяльності підприємства. Особливості стратегічного планування в умовах економічної кризи.			5
Лекція 4. Організація як функція менеджменту	2		
Семінарське заняття 4. Принципи побудови та класифікація організаційних структур управління. Особливості функціонування адаптивних організаційних структур управління в сучасних умовах		2	
Самостійна робота. Особливості функціонування організаційних структур механістичних та адаптивних, переваги і недоліки, особливості використання матричних та проектних структур в Україні і за кордоном.			10
Лекція 5. Мотивація і контроль як функції менеджменту	2		
Семінарське заняття 5. Сутність мотивації, теорії мотивації. Матеріальне стимулювання праці. Процедура контролю на підприємстві. Внутрішній та зовнішній контроль в менеджменті.		2	
Самостійна робота. Матеріальне і моральне стимулювання			10

праці як форми мотивації на підприємствах в сучасних умовах. Контроль в умовах централізації (децентралізації) управління. Сучасний стан та перспективи розвитку автоматизованих систем контролю виробництва продукції.			
<i>Модульна контрольна робота 1</i>	1		
Змістовий модуль 2. . Практичний інструментарій менеджменту			
Тема 4. Методи менеджменту			
Лекція 6. Економічні, адміністративні та соціально-психологічні методи менеджменту	1		
Семінарське заняття 6. Загальнонаукові і спеціальні методи для дослідження проблем менеджменту.		2	
Самостійна робота. Принципи застосування методів менеджменту: економічних, адміністративно-правових, організаційно-розпорядчих, соціально-психологічних. Значення стандартів, стандартизації та підвищення якості продукції в сучасних умовах ведення бізнесу.			5
Тема 5. Інформаційне забезпечення управлінської діяльності			
Лекція 7. Основні засади управління інформацією на підприємстві,	1		
Семінарське заняття 7. Процедура та методи збирання та обробки управлінської інформації, побудова інформаційної системи менеджменту. Комунікаційні процеси на підприємстві та їх значення в забезпеченні ефективного менеджменту.		1	
Самостійна робота. Принципи формування та експлуатації сучасних інформаційних систем на підприємстві. Проблеми та перспективи розвитку автоматизованих систем управління, систем підтримки прийняття рішень в Україні і за кордоном.			5
Тема 6. Лідерство, керівництво, влада в менеджменті			
Лекція 8. Сутність, мета та завдання керівництва та лідерства	1		
Семінарське заняття 8. Сутність та характеристика лідерства. Теорії лідерства.		2	
Самостійна робота. Прийняття рішень в менеджменті . Класичні та сучасні методи та моделі прийняття рішень. Процедура прийняття рішень. Методи генерації ідей.			5
Тема 7. Управління конфліктами			
Лекція 9. Сутність конфліктів та управління ними в організації	1		
Семінарське заняття 9. Види конфліктів, методи управління конфліктами і стресами.		1	
Самостійна робота. Сучасні принципи управління конфліктами на підприємства. Деструктивні і конструктивні наслідки конфліктних ситуацій.			5
<i>Модульна контрольна робота 2</i>	1		
Всього	14	14	60

Загальний обсяг: 90 год., в тому числі:

Лекцій – 14 год.

Семінари – 14 год.

Консультацій – 2 год.

Самостійної роботи – 60 год.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Анісімова Л.А., Жилінська О.І. Менеджмент. Практикум: навч. посіб. 2-ге видання. – К.: ТОВ «Київдрук», 2018. – 237 с.
2. Білорус Т.В., Горбась І.М. Менеджмент: практикум. К.: КНУ імені Тараса Шевченка, 2014. 471 с.
3. Бондаренко В.М., Поліщук І.І., Шарко В.В. Маркетинговий менеджмент: Навчальний посібник. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2016. 224 с.
4. Міждисциплінарний словник з менеджменту: Навч. посіб. [колективне видання] за ред. Д. М. Черваньова, О. І. Жилінської. К. : Нічлава, 2011. 624 с.
5. Нетреба І.О. Основи менеджменту: навчальний посібник.– К.: ВПЦ "Київський університет", 2013. – 167 с.
6. Нетреба І.О. Менеджмент. Практикум: навчальний посібник.– К.: Наукова столиця 2020. – 150 с.
7. Нетреба І.О. Інформаційні системи в менеджменті: навчальний посібник.- К.: Наукова столиця, 2019. – 170 с.
8. Самсоненко М. С., Передало Х. С. Проектний менеджмент як інструмент управління економічною конкуренцією. Ефективна економіка. 2021. № 1.
9. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник : 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: Алерта, 2015. 492 с.
- 10.Швіндіна Г.О. Порівняльний аналіз моделей організаційного розвитку. Ефективна економіка. - 2015. - № 11.

Додаткова:

1. Кузьмін О. Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту : підруч. : Вид. 2-ге, випр., доп. К. : Академвидав, 2007. 464 с.
2. Коробка, С. (2021). Вплив бізнес-ризиків на менеджмент організацій. Економіка та суспільство, (25).
3. Гуріна О. В., Кишковська О. Л., Скрипник К. М. Моделі і методи управління персоналом в умовах кризи. Ефективна економіка. 2019. № 12.
4. Нетреба І. О. Підходи до класифікації інформаційних систем управління підприємством / І. О. Нетреба // Формування ринкових відносин в Україні. - 2013. - № 4. - С. 137-140.
5. Нетреба І.О. Практичні засади впровадження інформаційних систем управління у логістичних компаніях // Сучасні технології комерційної діяльності і логістики: Зб. Матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції — Київ : КНЕУ, 2020. С. 22-24.
6. Нетреба І.О. Життєвий цикл інформаційної системи управління підприємством: традиційний та сучасний підходи // Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 14 квіт. 2020 р. / Центральноукраїн. нац. техн. ун-т. - Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2020. - С. 332-334.

7. Нетреба І.О. Застосування виробничої функції Кобба-Дугласа для розподілу витрат підприємства на інновації // Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки. Зб. матеріалів XV Міжнародної наук.-практ. конференції. 16 листопада 2016 р. – К: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2016. – С. 204.
8. Нетреба І.О. Формування та використання системи управління знаннями на підприємстві./ Теоретичні та прикладні питання економіки. Збірник наукових праць. Випуск 2 (31) (за заг. ред. проф. Єханурова Ю.І., Филюк Г.М.) – К.: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2015 р. – С.105–112.
9. Firsova S., Bilorus T., Kornilova I. Projecting the system of intangible incentives by using multi-criteria analysis methods // Journal Association 1901 «SEPIKE» . – Edition 15. — Frankfurt, Deutschland; Poitiers, France; Los Angeles, USA. – 2016. – p.54-61.

Електронні ресурси:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики. URL : www.ukrstat.gov.ua.
2. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL : <https://www.me.gov.ua>
3. Офіційний сайт Національного інституту стратегічного дослідження при Президентові України. URL : <http://www.niss.gov.ua>
4. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua.